

A Pécsi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság

Bhar.II.12/2022/8. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsen, a 2022. évi szeptember hó 22. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta

v é g z é s t:

A harmadfokú bíróság a rágalmazás vétsége miatt **Terhelt1** ellen indított büntetőügyben a Zalaegerszegi Törvényszék Bf.228/2021/7. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Keszthelyi Járásbíróság a 2021. szeptember 17-én kelt 8.B.115/2020/21. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat 2 rendbeli a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő rágalmazás vétsége miatt halmazati büntetésül 200 napi tétel, napi tételenként 1.500 forintban meghatározott, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre ítélte, valamint kötelezte arra, hogy a magánvádlók részére fizesse meg az eljárás során felmerült 100.000 forint büntügyi költséget.
- [2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott védője jelentett be fellebbezést a vádlott felmentése érdekében.
- [3] A másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék a 2022. január 11-én kelt Bf.228/2021/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta és a vádlottat a 2 rendbeli a Btk. 226. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő rágalmazás vétségének vádja alól felmentette. Megállapította továbbá, hogy az eljárás során felmerült büntügyi költséget a magánvádlók viselik. A felmentés okát a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 566. § (1) bekezdés a) pontjában jelölte meg, mely szerint a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény.
- [4] A másodfokú bíróság ítélete ellen a magánvádlók jelentettek be fellebbezést a vádlott felmentése miatt, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett.

- [5] A nyilvános ülésen a magánvádlók jogorvoslati kérelmükkel egyezően szólaltak fel, míg a vádlott védője a másodfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta.

[6] **II.**

- [7] A Be. 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntése esetén. A Be. 615. § (2) bekezdés b) pontjában írtak szerint ilyennek tekintendő az is, ha a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette. Miután a jelen ügyben az első fokon elmarasztalt és felelősségre vont vádlottat a másodfokú bíróság felmentette, a magánvádlók által a vádlott terhére bejelentett és az ellentétes döntést sérelmező jogorvoslati kérelem – figyelemmel a Be. 779. § (3) és (4) bekezdésére is – joghatályos fellebbezésnek minősül, mely megteremtette a harmadfokú felülbírálat lehetőségét.

- [8] A harmadfokú bíróság – a Be. 618. § (1) bekezdés a) és b) pontjai alapján – a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, továbbá azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást bírálta felül. Ezen túlmenően – figyelemmel a Be. 618. § (2) bekezdésére – hivatalból döntött az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben is.

- [9] Ennek során megállapította, hogy az ügyben első-, illetve másodfokon eljáró bíróságok a perrendi szabályokat megtartották, így nem merült fel olyan a Be. 607. § (1) bekezdésében, illetve a Be. 608. § (1) bekezdésében írt – hatályon kívül helyezéshez vezető – eljárási szabálysértés, mely az érdemi elbírálásnak akadályát képezte volna.

- [10] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

- [11] A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének alapjául szolgáló tényállást – mely teljes mértékben azonos volt az elsőfokú bíróság által megállapított tényekkel – a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontjában írt okból részben megalapozatlannak találta, mert az nem tartalmazza a magánindítványok előterjesztésének az időpontját, következésképpen hiányos. A magánindítvány joghatályosságára történő utalás – mint helyes határozatszerkesztés esetén az ítélet jogi indokolásában rögzítendő jogkövetkeztetés – ugyanis ezt nyilvánvalóan nem pótolhatja. Miután a helyes tényállás az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható volt: a harmadfokú bíróság – a Be. 619. § (3) bekezdésében írt rendelkezés alkalmazásával – a tényállást azzal egészítette ki, hogy magánvádló1 és magánvádló2 magánvádlók magánindítványait 2020. február 7-én terjesztették elő.

- [12] Az ekként kiegészített tényállás most már mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében írt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, így az – a Be. 619. § (1) bekezdése értelmében – irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

[13] **III.**

- [14] Az Terhelt1 vádlott által elismerten megszövegezett és a településnév1 Nagyközség Önkormányzata közeleti lapjában közzétett, Polgármesteri Évértékelő címet viselő írás alapján a magánvádlók által sérelmezett kifejezések használata egyértelműen megállapítható volt. A bejelentett fellebbezések nem is a megállapított tényállást, mindössze az abból a másodfokú bíróság által a vádlott büntetőjogi felelősségének hiányára levont jogi következtetést támadták.
- [15] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a véleménynyilvánítási szabadság többféle szabadságjog, az ún. kommunikációs jogok „anyajoga”. E szabadságjog nyújt megalapozott részvételi lehetőséget a társadalmi és politikai folyamatokban a véleménynyilvánítás, illetve a közügyekről szóló információtovábbítás, a tájékozódás és a véleményalkotás szabadságán keresztül. Maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvezi az alkotmányos védelmet; az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése deklarálja, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához, amelynek gyakorlása azonban a (4) bekezdés alapján nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.
- [16] Mindez összhangban áll a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusokkal is: Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény 10. Cikk (1) bekezdése mindenkinek jogot biztosít a véleménynyilvánítás szabadságához, míg a 10. Cikk (2) bekezdése értelmében e szabadság gyakorlásának korlátja a mások jó hírnevének védelme.
- [17] Az emberi méltóság büntetőjogi védelme a büntetőjog ultima ratio jellegéből fakadóan azonban kizárólag a legsúlyosabb esetekkel szemben nyújthat oltalmat, éppen ezért a közügyeket érintő vélemény szabadságával élőkkel szemben utólagos büntetőjogi szankció kiszabása csak szűk körben, akkor lehet indokolt, ha a közlés mások alapvető jogát sérti (13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [30]).
- [18] A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatban helyesen ismerte fel, hogy a magánvádlók az ügy elbírálása szempontjából annak ellenére közszereplőnek minősülnek, hogy a cikk megjelenésének időpontjában már nem viseltek közmegbízattal járó tisztséget. Az általuk kifogásolt szöveg ugyanis egyértelműen korábbi közszereplői tevékenységükre, polgármesteri, illetve alpolgármesteri működésükre vonatkozott, annak bírálatát tartalmazta.
- [19] A közszereplőket ért bírálattal szembeni, szigorú korlátok között érvényesülő büntetőjogi fellépés lehetősége pedig alapvetően attól függően alakul, hogy a nyilvános közlés értékítéletet vagy tényállást fogalmaz-e meg. A különbségtétel lényege, hogy míg a tények valósága bizonyítást nyerhet, addig az értékítéletek bizonyíthatósága, igazságtartalma eleve nem vizsgálható.
- [20] E vizsgálati szempontok először az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) számú határozatában jelentek meg. Ennek megfelelően elhatároló ismérv lett az, hogy a hatóság vagy hivatalos személy, valamint a politikai közszereplő becsületének csorbítására alkalmas – *e minőségére tekintettel tett* – értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető, míg a tényállítás és híresztelés, illetve az ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata csak akkor, ha a közlő tudta, hogy a közlése a lényegét tekintve valótlan, vagy azért nem tudott annak valótlanságáról, mert a hivatása vagy foglalkozása alapján reá irányadó szabályok szerint elvárható figyelmet, illetve körültekintést elmulasztotta. Később – többek között a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat nyomán – az ítélkezési gyakorlat részévé vált az a szemlélet is, hogy a tényállítások és a véleménynyilvánítást tartalmazó értékítéletek határeseteként értelmezhető, *ún. értékítélettel terhelt tényállítások* ugyancsak magas szintű védelmet élveznek és a véleménynyilvánítási szabadság oltalma alatt állnak. Jelen esetben is éppen erről volt szó.

- [21] Ugyanis már a vád tárgyává tett, a magánvádlók által sérelmezett közlés tartalmi elemzése alapján – tehát az elsőfokú bíróság által szükségtelenül lefolytatott, igen széleskörű bizonyítási eljárás nélkül is – az volt megállapítható, hogy a vádlott által megszövegezett beszámoló a közügyekre vonatkozott, megjelenésekor aktuálisnak számított, közérdekű ügyben képviselt álláspontot tükrözött, illetve – nem utolsósorban – a helyi közügyek vitatására alkalmas, kifejezetten erre szolgáló önkormányzati lapban jelent meg. Így a tartalmát képező értékítéllel terhes tényállítások a közügyek vitathatóságát biztosító alkotmányos védelem alatt állnak. E körben a másodfokú bíróság helyesen utalt a cikk megjelenésének közvetlen előzményeként az önkormányzati választásokra és arra is, hogy a vádlott a magánvádlókhoz köthető közhatalmi tevékenységet vette kritikai vizsgálat alá, egyúttal a község lakóit kívánta meggyőzni álláspontja helyességéről.
- [22] A 13/2014. (IV. 18.) AB határozat szerint a véleményszabadság határa a mások emberi méltóságából fakadó becsület és jó hírnév védelme. Vagyis a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, illetve más jogsérelem okozása. A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatban is helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott beszámolója mentes volt a súlyosan becsmérő, öncélú megjegyzésektől és nem tartalmazott olyan hivatkozásokat sem, melyek – meg nem engedhető módon – túlmutattak volna a közügyek körén.
- [23] Nem tévedett tehát a másodfokú bíróság, amikor a vádlottat az ellene 2 rb. a Btk. 226. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő rágalalmazás vétségének vádja alól felmentette és a felmentés jogcíme is törvényes. Következésképpen az ezt sérelmező – a magánvádlók részéről előterjesztett – jogorvoslati kérelmek nem bizonyultak megalapozottnak.
- [24] Mindezekre tekintettel a harmadfokú bíróság – a Be. 623. §-a alapján – a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

P é c s, 2022. szeptember 22.

Dr. Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr. Eördögh Dávid s.k. előadó bíró, Dr. Bencze Beáta s.k. bíró

A Zalaegerszegi Törvényszék Bf.228/2021/7. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bhar.II.12/2022/8. számú végzése folytán a 2022. évi szeptember hó 22. napján jogerőre emelkedett.

Dr. Krémer László s.k.
a tanács elnöke